

THE SKULDELEV AND ROSKILDE SHIPS FROM EXCAVATION TO THE BUILDING OF REPLICAS – THE PRICE OF PERFECTION

Jan Bill

Viking Ship Museum Roskilde
Vindeboder 12, DK-4000 Roskilde, Denmark
E-mail: jb@vikingskibsmuseet.dk

The excavation in 1962 of the five Skuldelev ships was a first-time experience for Danish archaeology. It resulted in the formation of a new branch within the discipline, and in the creation of a new museum of international reputation. Without neglecting the effect of public interest and support for 'Viking ship archaeology' in a Scandinavian country, this paper argues that the success was based on a strategy that can be summarized as 'quality above speed'. This strategy, which was implemented whenever possible – but not, for example, in the excavation – served to establish the new discipline as 'scientific', and its practitioners as 'specialists'. It also became defining for developing ship archaeological antiquarian practice, and it was successfully applied in the series of 'scientific' full-scale reconstructions that have been produced at the Viking Ship Museum since 1982.

In recent years, however, the magic seems to have lost its power. We are – fortunately – seeing an increasingly efficient legal protection of archaeological monuments and the implementation of a principle that 'the person who causes the loss, pays the bill' in rescue archaeology. But this also creates a growing demand for 'value for money' – often without an accompanying understanding of 'value'. The speciality character of ship archaeology now means there is little acceptance and support from the surroundings for costly documentation, research and conservation procedures. This may eventually lead to a collapse in Danish ship archaeology as we know it today.

The paper outlines the history of the 'quality above speed' strategy as it has unfolded from the excavation of the Skuldelev ships to the present-day documentation of nine medieval wrecks from Roskilde harbour, excavated in 1996 and 1997. Emphasis will be put on the gains, but also on the losses caused by this strategy, and on situations where it has been under stress. The aim is to examine, in which direction ship archaeology should move in the coming years, to uphold and develop high quality in documentation and research while oblige the public demand for cost-efficiency. Some key points discussed will be *public value, relevance and the role of the specialist*.

DE SCHEPEN VAN SKULDELEV EN ROSKILDE, VAN DE OPGRAVING TOT DE BOUW VAN REPLICA'S – DE PRIJS VAN PERFECTIE

Jan Bill

Viking Ship Museum Roskilde
Vindeboder 12, DK-4000 Roskilde, Denemarken
E-mail: jb@vikingskibsmuseet.dk

De opgraving in 1962 van de vijf schepen van Skuldelev was een primeur voor de Deense archeologie, die resulteerde in de creatie van een nieuwe tak binnen de discipline en in de oprichting van een nieuw museum met internationale faam. Zonder de impact van de publieke belangstelling en de steun voor 'de archeologie van Vikingschepen' in een Scandinavisch land te veronachtzamen, stelt deze bijdrage dat het succes te danken is aan een strategie die kan worden samengevat als 'kwaliteit voor snelheid'. Door die strategie, die waar mogelijk werd toegepast – maar bijvoorbeeld niet tijdens de opgravingsfase – werd de nieuwe discipline als 'wetenschappelijk' beschouwd, en werden de beoefenaars ervan 'specialisten' genoemd. Ze is ondertussen ook bepalend geworden voor de ontwikkeling van het scheepsarcheologische antiquariaat, en werd met succes toegepast in de reeks 'wetenschappelijke' levensgrote reconstructies die sinds 1982 werden verwezenlijkt in het Vikingschip Museum.

De jongste jaren lijkt de magie echter een deel van haar kracht te hebben verloren. Archeologische monumenten worden – gelukkig – op een steeds efficiëntere manier wettelijk beschermd, en het principe dat stelt dat 'de persoon die de schade veroorzaakt, de rekening betaalt' werd ingevoerd voor noodonderzoek. Dat heeft echter ook geleid tot een groeiende vraag naar 'waarde voor geld' – vaak zonder bijhorend begrip van het concept 'waarde'. De specialistische aard van scheepsarcheologie brengt met zich mee dat er vanuit de omgeving weinig aanvaarding is van en steun voor de dure documentatie-, onderzoeks- en instandhoudingsprocedures. Dat kan uiteindelijk leiden tot de ondergang van de Deense scheepsarcheologie zoals we die vandaag kennen.

De bijdrage beschrijft de historiek van de strategie 'kwaliteit voor snelheid', zoals die zich heeft ontwikkeld vanaf de opgraving van de schepen van Skuldelev tot de huidige documentatie van negen middeleeuwse wrakken uit de haven van Roskilde, die in 1996 en 1997 werden opgegraven. De nadruk zal worden gelegd op de voordelen, maar ook op de verliezen die door die strategie werden veroorzaakt, en op situaties waardoor die strategie onder druk kwam te staan. Het doel is te onderzoeken welke richting de scheepsarcheologie zou moeten uitgaan in de komende jaren, om een hoge kwaliteit van de documentatie en het onderzoek te ontwikkelen en te behouden, en tegelijk tegemoet te komen aan de publieke vraag naar rendabiliteit. Enkele belangrijke punten die zullen worden behandeld zijn de publieke waarde, relevantie en de rol van de specialist.